І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го ТРАВНЯ 1961 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 12, 1961 — No. 88. VOL. LXVIII.

УРЯД ПЛЯНУЄ ГОСТРІШЕ ЗБЕРІГАННЯ ОБОРОННИХ ТАЄМНИЦЬ

МЕКНАМАРА КРИТИКУЄ КОНҐРЕС ЗА ТЕ, ЩО ДОЗВОЛЯЄ ПУБЛІКУВАТИ ОБОРОННІ ТАЄМНИЦІ, ВИЯВЛЕНІ НА ЗАКРИТОМУ ЗАСІДАННІ КОМІСІЇ

Вашинґтон. — Секретар оборони Роберт С. МекНамара заявив на засіданні Сенатської Комісії Збройних Сил, що він домагається, щоб конґресові урядовці гостріше цензурували ті секретні зізнання, які складають на закритих засіданнях конґресових комісій, бо досі так бувало, що з тих таємних свідчень публіковано такі відомості, які є дуже корисні для СССР, і яких ворог іншим способом не легко міг би дістати в свої руки. МекНамара заявив, що він був дуже здивований, коли прочитав у часописах ті секретні відомості про оборону ЗДА, які він недавно подав на закритому засіданні Сенатської Комісії Збройних Сил. Здивовані були і члени тієї Комісії. Секретар оборони говорив на цій Комісії про летунство, керовані ракети і кораблі, про недомагання в деяких родах зброї та про стан оборони. Опубліковані вісті про це є, як заявив МекНамара, „дуже важні для совєтських плянувачів". Секретар оборони найменував генерал-поручника Джозефа Ф. Керрола, інспектора летунства, на те, щоб дбав про гостріше зберігання секретних відомостей про оборону, які могли б бути корисні для ворога. Сенатор - демократ Ричард П. Рассел заявив, що при теперішному стані публікування оборонних таємниць немає взагалі нічого секретного, бо представники СССР знають всі подробиці про те, скільки ракет мають ЗДА, де є розміщені оборонні бази, та в якому стані є окремі роди ракет чи бомбовиків. Цей сенатор казав, що він вже довший час був незадоволений із того, що преса друкує все, що тільки може довідатись про оборону країни. Голова цієї Комісії сенатор Расселл заявив, що публіка зовсім не цікавиться тим, що місто Чарлзтон в Південній Кароляйні є єдиною місцевістю, де можна заладовувати підводні ракети „Полярис", але ця відомість є дуже важлива для ворога. Секретар оборони казав, що немає потреби виявляти ворогові, що ракети „Зевс", які мають нищити ворожі літаки, не діють докладно. На думку МекНамари треба б писати пресі тільки про те, що наші далекосяглі ракети є найкращі в світі, і наша протилітакова зброя є досконала. І тому „абсурдом" є публікувати в пресі все те, про що говорять на закритих засіданнях в конґресових комісіях. Сенатор Фолтонстолл звернув увагу на статтю у вілмінґтонському щоденнику „Ди Івнінґ Журнал", який подавав до відома те, що „ЗДА мають 59 водневих ракет, які є готові до вжитку". — Ми є здивовані, бо як члени цієї комісії, казав цей сенатор, чуємо про тайні відомості, а пізніше читаємо їх в щоденнику. В цій справі забрали слово ще й інші сенатори, члени Комісії Збройних Сил, і домагалися, щоб справу секретних відомостей поставити так, щоб вони були секретними не тільки для членів Конґресу, але і для журналістів. Сенатор Стюарт Саймінґтон говорив про те, що, бувши в Туреччині, довідався від турецького військовика, що на чолі цивільного проєкту Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації є полковник Шелтон. Той турецький військовик не подав, звідки він про це знає, але пізніше Хрущов заявляв у своїй промові, що полковник Шелтон був безпосереднім командантом капітана-летуна Поверса, літак якого Ю-2 зістрілено над територією СССР 1-го травня 1960 р. Такі справи не повинні більше траплятися, казав цей сенатор.

Діллон домагається скасувати закон про золотові резерви

Вашинґтон. — Уряд підтримуватиме законопроєкт, який 9-го травня вніс до Конґресу конґресмен-демократ із Бруклина Абрагам Дж. Молтер в справі анулювання закону, який вимагає, щоб уряд тримав певну скількість золота як урядову резерву, що має бути підкладом під валюту і резервові фонди торговельних банків. Цей закон, прийнятий 47 років тому, є частиною закону про Федеральну Резервову Систему. Доцільність його завжди брали під сумнів тоді, коли ЗДА мали клопіт із закордонним платничим бюджетом, це значить тоді, коли із ЗДА відходило більше долярів за кордон, ніж прибувало звідтам. Тепер припинився відплив золота за кордон, бо дефіцит в платничому бюджеті значно поправився. В попередніх роках він виносив понад три більйони долярів річно, а цього року в перших трьох місяцях дефіцит був значно менший, і, якщо такий стан буде і надалі, то в цьому році цей дефіцит мав би винести тільки один більйон долярів. Тому тепер можна б легко скасувати закон про золотові резерви, бо якби це робили під час відпливу золота за кордон, то тоді могла б настати паніка, бо громадянство могло б втратити довір'я до доляра.

В АМЕРИЦІ

● **В Конґресі** є сильна опозиція проти того, щоб продовжити ще на один рік 10-відсотковий податок від квитків на подорож залізницею та іншими засобами комунікації. Гадають, що можуть зменшити цей податок на половину, і він виносив би не 10 відсотків тільки 5 від вартости квитка.

● **Інкорпорація Американських Матерів** повідомляє, що на „Матір 1961-го року" вибрано 58-річну Луїзу Гіддінґс Коррей із Лукавт Мавнтейну в Теннесі. Ця мати має своїх власних 6-ро дітей у віці від 17 до 32-х років, які гарно виховала, а крім того вона допомагала виховувати сотки інших чужих дітей. В п'ятницю 12-го травня в готелі Валдорф-Асторія відбудеться прийняття в пошану „Матері 1961-го року", на якому буде присутня пані Коррей.

● **Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбири** назвав „нонсенсом" домагання деяких молодших членів цієї Палати, які на домагання своїх жінок хотіли б мати двомісячні вакації в липні і серпні, щоб в тому часі могти бути разом із родинами. Конґрес кінчить свою працю в серпні або аж у вересні, і після того вже, звичайно, сходиться на нову сесію в перших днях січня. Спікер Рейбирн не є одружений і має 79 років.

● **Видавництво „Даблдей енд Компані"** повідомляє, що ексопрезидент Двайт Д. Айзенгавер робить значні поступи в писанні своїх спогадів про 8-річний побут в Білому Домі, при чому йому допомагає його син підполковник Джан С. А. Айзенгавер, який дістав на ту ціль безплатну відпустку з військової служби. Книжка Айзенгавера, мабуть, спершу друкуватиметься в якомусь журналі, а після вийде окремим виданням.

● **Командор Ален Шеперд** заявив, що його лет в космічні простори минулої п'ятниці був „майже досконалий". Він не міг назвати свого лету „вповні досконалим", бо його кабіна мала перелетіти тільки 290 миль, а в дійсності вона зробила 302 милі. Оці 12 миль забагато були внаслідок якоїсь малої несправности в механізмі кабіни, яку треба буде поліпшити.

Віце-президент Джансон переводить важливі наради в Південній Азії

МІСІЯ ДОБРОЇ ВОЛІ. Віце - президент Линдон Б. Джансон, вирушивши в подорож доброї волі по загрожених большевизмом країнах, зупинився насамперед на Гаваях, де й дістав традиційну відзнаку гостинности — вінок на шию. З Гаваїв Джансон відлетів до Сайґону.

Сайґон. — Віце - президент Линдон Джансон відлетів в минулий вівторок з Вашинґтону, як особистий репрезентант президента Кеннеді для важливих нарад з лідерами південно - азійських і далекосхідніх вільних країн, в минулу середу був на Філіппінах, а в четвер мав прибути до Сайґону, столиці загроженого комуністичними партизанами й терористами Південного В'єтнаму. Напередодні його приїзду президент Південного В'єтнаму Нґо Дінг Дієм перевів у своєму уряді поважні зміни, призначивши кол. міністра фінансів Нґуєна Люнґа новим міністром закордонних справ. З Сайґону Л. Джансон поїде до сусіднього Сіяму. Сіям є, разом із Філіппінами, членом Південно - східнього азійського пакту (СЕАТО) і ці дві країни настоювали на найбільш енергійну інтервенцію в користь вільного Ляосу. За останніми пресовими твердженнями, брак рішучости СЕАТО внаслідку спротиву Анґлії і Франції та нехоті ЗДА повести інтервенцію на власну руку, зневохотити Сіям до дальшої спілки з Заходом. У Сіямі буцім-то зросли невтралістичні настрої. Якщо ЗДА не виллять повної рішучости на Женевській конференції в справі Ляосу і допустять, щоб у Ляосі фактично, хоч і не формально, запанували комуністи, то Сіям імовірно виступить з СЕАТО і проголосить невтральність, получившись з Бірмою і Маляйською федерацією в один невтральний бльок. Віце-президент Линдон Джансон власне й має вирішити на місці всі ці справи та звітувати про них безпосередньо през. Кеннеді. Недавно їздив туди на подібні наради Аверелл Гарриман.

Конґрес схвалив $ 600 мільйонів на допомогу Латинській Америці

Вашинґтон. — 9-го травня Сенат прийняв законопроєкт про видання $ 600 мільйонів на започаткування фінансової допомоги державам Латинської Америки. Цей проєкт в одному пункті різниться від ухваленої пропозиції в Палаті Репрезентантів, тому окрема спільна конференція, складена з представників обидвох Палат, має узгіднити цю різницю. Цю суму на допомогу Латинській Америці запропонував уряд президента Айзенгавера, і її прийняв президент Кеннеді. Різниця відноситься до висоти відсотків від тих позик, які мають діставати американські держави на будівельні програми. $ 500 мільйонів призначені на започаткування фінансової допомоги, а $ 100 мільйонів на відбудову Чіле після минулорічного землетрусу. Міжнародний Американський Банк Розвитку адмініструватиме $ 394 мільйонами. Міжнародна Адміністрація Співпраці $ 100 мільйонами, а Організація Американських Держав розподілюватиме $ 6 мільйонів. Ці фонди призначені на такі цілі: будівельну програму, переведення земельної реформи, будову водопроводів, санітарних заведень та шкільництва. Ця сума, — це тільки перша рата американської допомоги Латинській Америці.

Українці Дітройту вшанували пам'ять сл. п. Дмитра Галичина

Дітройт. — Відомий дітройтський журналіст і приятель українців Джеймс К. Андерсон надрукував у місцевому часописі „Дітройт Нюс" в числі за 6 травня ц. р. ширше звідомлення про відбуті 5-го травня ц. р., за стародавнім українським звичаєм у сороковий день смерти поминки, присвячені пам'яті провідника американських українців гол. предсідника Українського Народного Союзу і президента УККА сл. п. Дмитра Галичина. Відбулися ці поминки в Українському Народному Домі після заупокійної панахиди, відправленої веч. о. В. Яримовичом в дітройтській українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя. Під час поминок промовляли головний контролер УНС Степан Куропась із Шикаґо, який схарактеризував Покійного, як вояка і борця за визволення України, що присвятив цій справі ціле своє життя і головний радний УНС Володимир Дідик, який говорив про працю сл. п. Дмитра Галичина на становищі гол. предсідника УНС. Крім цього промовляли: Василь Терлецький від Українського Леґіону, д-р Олександер Марітчак від НТШ, п-ні Марія Квітковська від Українського Золотого Хреста, д-р Денис Квітковський, кол. голова філії УККА в Дітройті, і Павло Дуда, кол. головний радний УНСоюзу. Під час поминок вшановано теж пам'ять померлого останніми днями ректора Українського Вільного Університету д-ра Івана Мірчука, який ще в минулому році відвідував Дітройт. Інформуючи про ці поминки, Джеймс К. Андерсон стверджує, що УНС, який є найбільшою українською неполітичною організацією в ЗДА, має в Дітройті 8 Відділів і нараховує понад 4.000 членів.

У Женеві відбудеться міжнародна конференція в справі Ляосу

Женева. — До Женеви вже з'їздяться члени делеґацій 14-ох держав, які будуть учасниками конференції в справі Ляосу, що має розпочатись в понеділок 15 травня ц. р. З'єдинені Держави узалежнили свою участь в тій конференції від потвердження 3-членною міжнародною Комісією, що в Ляосі настало дійсно військове перемир'я і що припинились всі бої у тамошній партизанській війні. Комуністи — як було до передбачення — не хочуть допустити тієї невтральної міжнародної Комісії на зайнятий ними терен, заявивши, що воюючі сторони мусять „самі" полагоджувати свої спори і щойно потім спільно запросити міжнародну Комісію. Проте, за газетними інформаціями, З'єдинені Держави не відмовляються від участи в Женевській конференції і без офіційного потвердження перемир'я, щоб своєю відмовою не дати комуністам пропаґандивних атутів. Державний секретар Дін Раск приїхав з конференції НАТО в Осльо до Женеви, але буде там тільки на кількох перших засіданнях. Головою американської делеґації буде, мабуть, Аверелл Гарриман, амбасадор „в роз'їздах". Підготовою американської деллеґації до Женевської конференції керує Кеннет Т. Янґ, призначений на амбасадора до Сіяму. Американська делеґація охоплюватиме, разом з технічним персоналом, 60 осіб. До Женеви прибули вже делеґації комуністичного Китаю і „невтрального" кол. прем'єра Ляосу Суванни Фуми. Зате теперішній уряд Ляосу ще своєї делеґації не призначив.

Москва приготовляє з німецькими комуністами нову авантуру за Берлін

Берлін. — Західньо-німецька преса та західні дипломатичні обсерватори в Бонні та Берліні, однозгідні в передбачуванні нової совєтської авантури довкола справи Берліну літом цього року. Крім кількох останніх промов Хрущова, які вказували на такі большевицькі інтенції, та зокрема крім запевнення ним східньо - німецьких ватажків під час недавнього збіговища сателітських лідерів в Москві, що справа Берліну „зближається до позитивного вирішення", — західні часописи звертають увагу на відкликання з Східнього Берліну генерала Ніколая Захарова та призначення командантом східньо - берлінського совєтського ґарнізону полковника І. Соловйова. Звертають увагу, що ген. Захаров, який був командантом східньо-берлінського ґарнізону від 1958 року, зник уже в квітні цього року, але згадану вище зміну оприлюднено щойно тепер, коли з приводу відсутности ген. Захарова на прощанні американського генерала Ралфа Осборна з Західнього Берліну в п'ятницю минулого тижня появились різні коментарі в німецькій пресі. Цікаво, що Захаров, який дуже дбайливо зберігав куртуазійні формальности і бував на всіх прийняттях західньо-альянтських командатур навіть в часі найбільшої натуги холодної війни, від'їхав із свого посту в Берліні без офіційних працальних віз и т. Висилання на згадане прийняття в американській командатурі двох нижчих совєтських старшин та обсадження тільки полковником становища команданта совєтського ґарнізону вважають загально за заповідь передання Москвою всієї влади в Східньому Берліні в руки німецьких комуністів.

Д-р Міро Кардона вірить у швидку перемогу над Кастром

Ню Йорк. — Голова Кубинської Революційної Ради д-р Хозе Міро Кардона заявив, що „самі тільки економічні заходи проти Кастра не зможуть звільнити Куби з-під теперішнього диктаторського режиму, тому кубинські втікачі приготовляють нові пляни боротьби" проти комунізму на Кубі. Останнє повстання з 17-го квітня, на думку д-ра Кардона, перемогли совєтські танки і МІҐ-и, це значить, що „кубинських революціонерів переміг могутній СССР". Цей гіркий досвід із квітня ц. р. кубинські революціонери „врахсвують до своїх майбутніх плянів". Після того всього, казав д-р Кардона, ми можемо заявити, що війну, яку ми почали для здобуття незалежности і волі для Куби, ми в короткому часі виграємо". Кубинські революціонери закликають до спільної акції всю Американську Півкулю, бо тільки це може бути рівноважником в боротьбі проти Кастра, якого підтримують СССР і комуністичний Китай.

● **В Сайґоні,** столиці Південного В'єтнаму, поліція арештувала чотирьох комуністичних терористів, які в минулому місяці кинули ручні ґранати на дім, в якому приміщувалась американська місія, і де мешкають американські службовики. Два з них були поважно ранені.

В летунській катастрофі на Сагарі згинуло 79 осіб, в тому 14 дітей

Літак французької повітряної лінії, в катастрофі якого на Сагарі згинуло 79 осіб.

Париж. — В середу дня 10 травня ц. р. ранком зазнав аварії над Сагарою в Північній Африці, поблизу кордонів Альжиру, Тунісії і Лібії французький пасажирський літак типу Супер Констеляція. Усі пасажири і залога літака в числі 79 осіб згинули на місці і з них не врятувалася ні одна особа. Між жертвами катастрофи нараховують яких 14 дітей. Літак летів з Бразавіль у колишньому французькому Конґо до Парижу. Між загинулими є й американці, між ними пані Ален Лукенс, із трьома дітьми, дружина американського шарже д'афер в Банґуї, столиці Центральної Африканської Республіки. Згинули в цій катастрофі також два міністри двох африканських республік — Чаду та Центральної Африканської Республіки. Останнє повідомлення від пільота цього літака було одержано о годині 1.39 ранку і в ньому сповіщалося, що все добре. Околиця, в якій розбився літак, є покрита пісками і високими скелями. За рештками літака і тілами жертв катастрофи розшукують військові і цивільні літаки.

НАТО СТВЕРДЖУЄ ВСЕБІЧНИЙ ХАРАКТЕР НЕБЕЗПЕКИ КОМУНІЗМУ

ТРИДЕННА КОНФЕРЕНЦІЯ 15-Х МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СКІНЧИЛАСЬ ПОТВЕРДЖЕННЯМ РІШУЧОСТИ ЗАХОДУ ПРОТИДІЯТИ КОМУНІСТИЧНОМУ ІМПЕРІЯЛІЗМОВІ

Осльо. — Конференція 15-х міністрів закордонних справ Організації Північно - атлянтійського пакту (НАТО), яка тривала від минулого понеділка до середи, проолосила перед своїм закриттям в середу 10 травня ц. р. комунікат, в якому стверджує, що небезпека совєтської аґресії, яка 12 років тому казала 15-м державам Атлянтійського обширу об'єднатись в один союзний бльок, „є тепер не тільки у військовому, але також у світовому політичному, економічному, науковому і психологічному аспектах". НАТО підкреслює, що воно ніколи не мало і не має аґресивного характеру і не стане знаряддям для аґресії. Але водночас воно „рішене боронити права народів жити на волі". Переконані щодо своєї сили, щодо бажань своїх народів і щодо правдивости ідеалів, що їх вони мають, 15 атлянтійських держав присвячують себе справі будування світу, вільної від фальшивої доктрини про продовжування і неминучість конфлікту". За найпершими пресовими коментарями треба під цією декларацією розуміти відкинення країнами Заходу совєтської концепції про „співіснування" між двома ворожими бльоками держав, як теж комуно-китайської концепції про неминучість війни, поки в світі існують „капіталістичні" держави. В дальшому комунікат НАТО стверджує, що західні держави є „свідомі посилених заходів комуністичного бльоку засіювати і використовувати конфлікти задля захоплювання влади над щораз дальшими країнами". НАТО — стверджує комунікат — підхоплює цей визов. Щодо конкретних справ, то 15 західніх міністрів підтвердили давнє становище Заходу, що проблема з'єдинення Німеччини і Берліну може бути розв'язана тільки на базі самовизначення народу. Спеціяльно щодо Берліну, то вони підтвердили свою декларацію з 16 грудня 1958 року. НАТО висловило надію, що перед кінцем липня ц. р. будуть відновлені переговори у справі міжнародного розброєння під ефективною міжнародною контролею. Висловлено жаль, що з приводу „неґативного ставлення совєтського уряду" не можна прийти до порозуміння на Женевській конференції про припинення атомових дослідів. Стверджено однозгідність поглядів щодо потреби допомоги відсталим країнам та заповіджено „посилення заходів щодо скріплення внутрішньої єдности в цілях і гарманізації дії". Найближча конференція 15-ох міністрів НАТО відбудеться в грудні цього року.

Президент Катанґи в Конґо Чомбе інтернований на пів року

Леопольдвіль. — Конґолійський уряд проголосив, що президент провінції Катанґа Мойсе Чомбе і його міністер закордонних справ Еваріст Кімба, що їх арештовано в Кокільгатвілі після того, як вони виступили з тамошньої конференції різних конґолійських діячів, будуть інтерновані на шість місяців, якщо в міжчасі не стануть перед судом. Конґолійський уряд покликується на виданий ним розпорядок з 25 лютого ц. р., за яким можна без суду притримати на пів року арештованого, якщо такий то акт підпише міністер внутрішніх справ і затвердить його спеціяльна комісія. Водночас проголошено мотивацію інтернування Чомбе: що він безправно проголосив себе президентом провінції Катанґи із прероґативами суверена, хоч за конґолійською конституцією був тільки ґубернатором автономної провінції, що друкував власні гроші, що створив собі свою приватну армію і вів із нею бої з місцевими племенами, що зносився безправно безпосередньо з чужими державами та наймав собі чужинецьких військових добровільців. В заяві конґолійського центрального уряду говориться про те, що всі спроби вразумити Чомбе і переконати його в потребі льояльної співпраці з центральним урядом не мали успіху. Генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд інтервеніював в центрального уряду Конґа в справі Чомбе, поручаючи „людяне і справедливе" поведення з ним, але став на становищі, що конґолійський уряд мав право арештувати його.

СССР закидає Заходові підбурювання Гітлера проти Москви

Москва. — Московська газета „Правда" з 9 травня ц. р. принесла велику статтю команданта збройних сил СССР і його сателітів із т. зв. Варшавського пакту, маршала Андрея Гречка, з нагоди 16-их роковин програ Німеччини в останній світовій війні. Маршал Гречко пише, що „гітлерівські армії пробували знищити комуністичну систему в Совєтському Союзі" із виразним підбадьоренням та допомогою збоку аґресивних кол Америки, Анґлії і Франції. Про те, що насправді З'єдинені Держави врятували Совєтський Союз від повного розгрому і вможливили своїми доставами вдержатись під Сталінґрадом і перейти до протинаступу, — і про те, що виключно англо - американське летунство зруйнувало німецький воєнний промисел та знівечило комунікаційну сіть ще перед створенням другого фронту на Заході — маршал Гречко і його партійні зверхники не згадують ні словом.

У СВІТІ

● **Новий бельгійський уряд** Тео Леферда дістав вотум довір'я в парляменті великою більшістю 147:38. Однак з 96-ох послів керівної Християнсько-суспільної партії 9 голосували „проти", а 15 стримались від голосування. Це ті члени правого крила партії, які не вдоволені з спілки тієї партії з бельгійськими соціялістами. Соціялістичний політик Поль Генрі Спаак, який був недавно генеральним секретарем західнього протисовєтського бльоку НАТО, є в новому уряді віце-прем'єром і міністром закордонних справ.

● **Президент колиш. французького Конґа Фульберт Юлю** назвав арештування в Конґо свого приятеля, президента конґолійської провінції Катанґа Мойсе Чомбе „актом бандитизму". Ображений уряд колишнього бельгійського Конґа замкнув всяку комунікацію між тими двома конґолійськими державами, переділеними тільки рікою Конґо.

● **Англійська княжна Марґарита,** яка є полковником полку королівських гусарів, звернулась до дійсного команданта того полку з просьбою приділити до її Кенсінґтонського палацу деяких вояків за їх добровільним зголошенням, щоб помогли в роботах в саду довкола палацу. Командант полку відмовив, заявивши, що ніхто з його вояків такої місії не прийме.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок. — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Сила двопартійної системи

33.880.000 голосів, що впали у минулорічних президентських виборах на Ричарда Ніксона, і зріст стану посідання Республіканської партії в Палаті Репрезентантів і Сенаті — це були ті наявні безпосередні докази, що, хоч Республіканська партія втратила була Білий Дім у користь Демократичної, залишившись меншинною опозицією в Конгресі, вона являє собою живу й активну частину американського народу. Очевидно, що програ в останніх виборах мусіла вплинути знеохочуючо на партійні республіканські ряди і спричинити в них сперше заколот, який завжди є найближчим наслідком кожної політичної програ. Але вже в дуже короткому часі, ба за кругло 100 днів від часу інавгурації нового демократичного президента ЗДА, виявились різні познаки зактивізування республіканців.

І так, несподівно, всупереч виборчій програ різних речників право - консервативного республіканізму, лідер того крила сенатор Баррі Голдвотер з Арізони став політичною фігурою на загальнокрайову мірку. Цікаво, що його, так би мовити, партійний антипод, — лідер лібералього крила Республіканської партії, нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер, завдяки різним своїм енергійним ходам в Нюйоркському стейті, так само раз-у-раз привертає до себе увагу населення цієї країни. Д. Д. Айзенгавер, вернувшись з відпочинку на Заході, зустрівся з оваційним прийняттям у своєму стейті Пенсилвенія і розпочав друкувати в „Сатардей Івнінг Пості" серію статтей, запсвідаючи в першій із них своє дальше зацікавлення політичним життям. Лідери республіканської конґресової меншини, сенатор Еверет Діркcен і конґресмен Чарлз Галлек, виступають щотижня в телевізійному „діялогу", який користується великим успіхом. Джеймс Мічелл веде енергійну кампанію за пост губернатора в стейті Ню Джерзі. Врешті, Ричард Ніксон розпочав об'їзд різних стейтів, а на його виступи в Шикаго, Дес Мойнесі і Дітройті збиралися великі маси слухачів. Всі ці й подібні інші події приводять Рассела Бейкера, в останньому недільному додатку до „Ню Йорк Таймсу" в статті „Республіканці в обличчі триґранної дилеми" до висновку, що „скрізь наявні познаки динамічної політичної партії із широкою майбутністю". А втім, водночас цей самий публіцист признає, що поки ця партія не знайде відповіді на хвилюючий запит „Яким шляхом можна вернутись назад до влади?" — загрожує їй можливість залишитись „хронічною партією меншинної опозиції".

Характер цієї опозиції тепер — як це раз-у-раз підкреслює Ніксон — конструктивний. Він гостро критикує необережні, на його думку, бюджетові видатки, заповідає невдачу нової хліборобської політики уряду, виступає проти будь-якого обмежування свободи преси, але водночас закликає одностайно підтримувати президента Кеннеді в його закордонній політиці. Це не значить, що він беззастережно підписується під усіми закордонно-політичними ходами Президента. Але такі його завваги, як — не сподіватися на зміну совєтської політики внаслідку злагіднення американського тону, і — з спеціяльним натяком на історію кубинського десанту — доводити до кінця кожне розпочате діло, а не кидати його серед дороги, — це, безумовно, критика конструктивна, в якій відсутній той неґативний елемент, що ним є партійницька гризня.

Двопартійна система в Америці є її силою. Демократизм обох партій є їх основним світоглядом. Він диктує взаємну толеранцію і співпрацю в загальних державних справах. По цій лінії ступають демократичний уряд і республіканська опозиція.

Пацифістична солідарність з Хрущовим

Американські й інші західні пацифісти, керуючися нібито гуманними спонуками і бажанням рятувати людство від атомового знищення, використовують кожну нагоду для протестаційних демонстрацій проти атомової зброї і особливо проти постачання цієї зброї, зокрема ракет середнього й далекого засягу, американським союзникам в Европі, членам Північно - Атлантійського Пакту. Кожен почин в цьому напрямку пацифістична пропаганда таврує як „замах на безпеку світу", як „злочин проти людства" і т. д.

Вся ця „пацифістична" кампанія спрямована агітація проти З'єдинених Держав Америки. Кожну акцію ЗДА в напрямку посилення оборони Заходу проти евентуальної совєтської агресії, кожний новий підводний атомовий човен, кожну спробу озброїти ракетами того чи іншого союзника ЗДА західні пацифісти зустрічають несамовитим криком, рейвахом і протестами, влаштовуючи демонстрації, зібрання, ухвалюючи резолюції з гострим і повним обурення засудженням „антигуманної політики" ЗДА, домагаючися негайного припинення продукції атомових бомб, ракет, підводних човнів і т. ін.

У рямцях цієї пацифістичної кампанії відбулася в перших днях травня ц. р. в Осльо, якраз напередодні зустрічі міністрів закордонних справ НАТО, конференція 60 науковців з 15 країн світу, скликана за почином американського пацифіста, лавреата Нобеля, біохеміка д-ра Лайнуса Полінґа, буцімто для боротьби з „поширенням атомової зброї на інші країни світу". В конференції, що її „спонзорами" були, між іншими, такі видатні пацифісти, як дружина відомого американського совєтофіла і мультимільйонера Сайруса Ітона, Філіпп Ноел - Бейкер, британський філософ Бертранд Рассел і навіть швайцарський лікар Альфред Швайцер, брали участь не тільки вчені і мислителі західніх країн, але також науковці і громадські діячі із Совєтського Союзу та комуністичної Польщі, Мадярщини і Чехо-Словаччини. У висліді нарад всі вони вирішили „звернутися з апелем до теперішніх атомових потуг, щоб вони окремими договорами між собою зобов'язалися не постачати атомової зброї іншим державам чи групам держав". Завершенням цієї конференції був ряд публічних демонстрацій в Осльо та інших столицях Европи, влаштовуваних проти нуклеарної зброї і водночас із цим проти НАТО.

Протестуючи проти „нуклеарної" загрози, учасники спонзарованої західніми пацифістами конференції в Осльо і організатори демонстрацій не згадали ані словом про ролю, що її відіграють в нуклеарному озброєнні Совєти. Не піднявся, наприклад, ні один голос протесту проти виведеного Совєтами під час першотравневих урочистостей в Москві довгодинного показу ракет найрізнородніших родів і виглядів, позначених до того 6-циферними числами, що мало б свідчити про їх серійну продукцію. Не запротестував ніхто з американських та британських пацифістів і проти того, що цими ж ракетами озброюють Совєти своїх сателітів, зокрема Чехо - Словаччину.

Цей факт повного промовчування західніми пацифістами нуклеарних і ракетних зброєнь Москви не дає надто багато підстав вірити в їх гуманність і в щирість їхніх інтенцій. Так якось бо складається, що виступаючи із своїми протестами проти західніх держав, всі ці пацифісти солідаризуються своєю акцією не тільки в основі, але і в подробицях з вимогами Хрущова і совєтської пропаганди.

Б. Галайчук

КАСТРО В РОЛІ „ВІДПОВІДАЛЬНОГО РЕДАКТОРА"

Буенос Айрес. — 6-го квітня появилася з американського джерела вістка, що чеські й совєтські техніки, знеохочені кубинською недостачею дисципліни та нездарністю, залишають Кубу. Відомо, що кубинці це клясична селянська нація, і що селянинові, який вміє лише стинати цукрову трощу, не так то легко засвоїти фабричну дисципліну та навчитися кермувати складною, модерною машиною. Але з оповідань очевидців відомо також про ентузіязм індустріялізації, який охопив прокастрівську частину кубинців. Коли ж іде про менш ентузіястичну частину, то СССР може допомогти „братній республіці" експертами у поборюванні „прогулів", саботування праці тощо. Виглядяло б, що східньоевропейським технікам припала роля хору в старогрецькій драмі — бо ж відомо, що за залізною завісою критика у пресі чи на мітинґах попереджує якусь урядову акцію. Виходить, що „знеохочення" червоних техніків творило увертюру до сенсаційного звороту в совєтській дипломатії, про яку інформує телеграма Юнайтед Пресс з 8-го ц. м.: якщо вістка правдива, це значить, що Москва не хоче далі обтяжувати свого конта кубинською авантюрою.

Чому? Бо — як виходить з натяків Кудрявцева, совєтського амбасадора у Гавані — ця авантюра обтяжує совєтську економіку та політику. Цей дипломат, що раніше під час переїзду через Мехіко, заявив, що, купуючи кубинський цукор, СССР хотів лише допомогти Кубі в скрутній ситуації, але Москві зовсім не залежить на збереженні кубинського ринку, і вона воліла б, щоб привернулися традиційні торговельні взаємини між обома берегами Флоридської протоки. Іншими словами: „той третій" має вже досить подружнього трикутника, і тому відсилає любку до її законного чоловіка... як доказ приязни та доброї волі. Такий загальниковий жест, обмежений торговельною площиною справляв враження дрібного, незобов'язуючого дипломатичного маневру. Тепер виглядало б, що таки справді, на думку Хрущова, флірт занадто коштовний. З одного боку, як недавно нарікав один совєтський дипломат, на Кубі „застосовують в економіці партизанську тактику", не маючи можливости вести далекосяґле господарське плянування. З другого боку постачання східньоевропейської нафти для Куби забирає занадто багато кораблів - танкерів, які доцільніше було б вживати для перевозу нафти до Бразилії та Арґентини, в обмін за рослинні олії та сільськогосподарські продукти.

Куба — зайвий тягар не лише для совєтської економіки, але й дипломатії, як згадувано в наведених вище коментарях. Москва — мовляв не думає далі підпорядковувати своєї ґльобальної політики кубинським інтересам, що підсилюють совєтсько - американське напруження: остання пора, щоб Кастро перестав погрожувати совєтськими ракетами. Пора також покінчити з „експортом революції", бо це веде Кубу до ізоляції, до зірвання з іншими латиноамериканськими державами, що з ними СССР хоче втримувати приязні взаємини. Взагалі своєю екстремністю Кастро нагадує китайських, альбанських та деяких латиноамериканських комуністів.

Залишаємо набоці цей останній камінчик, кинений у китайський город, бо й без нього з'ясована ситуація цікава, складна і насуває безліч коментарів.

На перший погляд могло б здаватись, що Кастро „перевиконав норму" у сакраментах, і Хрущов закликає його до порядку. Може знайдуться на Заході „люди доброї волі", які добачать у цьому новий доказ миролюбства Хрущова, ідеолога мирної коекзистенції, якого, мовляв, кубинські сталіністи чи пак мао-тсе-тунгісти вманеврували в авантюру, використовуючи його добре серце та його турботу за інтереси многострадального кубинського народу.

Але нам не зовсім ясно, які саме кубинські інтереси боронила Москва, згідно з твердженням Кудрявцева. Раз ЗДА платили за кубинський цукор ціну вищу від ринкової, раз американські туристи заливали сонячний острів долярами, здавалося б, інтерес кубинського народу вимагав не нищити тих основних джерел національного примутку брутальними, примітивними провокаціями.

Мотивація останнього „сальто мортале" совєтської дипломатії може переконати хіба тих, що вір'ять у ролю бузька в прирості населення; „загонисті" бородачі — така сама дешевенька фікція, як і „розчаровані" чи „знеохочені" чеські техніки, бо на таку психологізацію спонук немає місця там, де панує тверда партійна дисципліна. Признаємо, що кубинці романтичний народ, що бороди й партизанські шинелі не зле достосовані до романтичного льокального кольориту і що Фідель не зле ухарактеризований на романтичного революціонера доби Байрона чи Ґарібальді. Але немає місця для романтиків там, де панує соцреалізм в мистецтві, а цинічний реалізм у політиці; з переходом у совєтську орбіту „закінчується роман, починається історія". Недармо Гевара, Равль Кастро та інші кубинські партійно - державні головачі провели стільки часу за залізною завісою, і недарма в Гавані працює совєтський амбасадор з цілою армією „дорадників" та „експертів". Як зразково, здисципліновано Кастро рівняється на Хрущова — можна було переконатися під час минулорічної сесії Генеральної Асамблеї ОН, коли обидва вони виступали пліч-о-пліч у світлі прожекторів.

Залишаючи набоці гіпотезу про китайсько - совєтський конфлікт на гаванському терені, приходиться прийняти, що Кастро тримав і тримає крок, і що тепер грає він нову ролю, визначену кремлівським режисером: ролю винуватої невістки, прикриваючи відступ Хрущова з кубинських позицій — і що не кастрівська політика була загониста, а хрущовська.

М. Прасіцький

ПОТРЕБА УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНО-ПОБУТОВОГО ТЕАТРУ В АМЕРИЦІ

Не один читач цього допису напевно подумає: маєш, ще одна драчка на овиді, мало їх маємо! І це правда, але чи винні ми в тому, що на нашу долю припало поносити податкові тягарі подвійно? А втім, доторкають вони лише невеликого гурту свідомих і ідейних одиниць, що розуміють вагу жертвенности для добра загалу і, вже звикнувши до того, мовчки виконують свій обов'язок. Решта, т. зв. нарікайли, і так нічим не причиняються до потреб свої спільноти, тож не треба їх брати під увагу.

Не минає й дня, щоб в котромусь українському пресовому органі не порушувалося болючу справу відчуження великої частини нашої молоді, ба навіть старшого покоління, що, з браку національної свідомости, скріплює ряди чужонаціональних, часто ворожих нам, громад. Автори цих статтей чи дописів щиро уболівають над цим сумним явищем і подають різні поради, як запобігти, бодай частинно, тому лихові. Згадується в них у першу чергу родину, потім церкву, школу, молодечі організації і т. д., а про чи не найбільше освідомлюючий чинник, рідний театр — ніколи ані найменшої згадки. Чому?..

На це питання можна було б відповісти гіркою правдою, але краще стриматися від такої відповіді, бо, при сильному бажанні, маємо змогу це все направити. Наша спільнота ще має визначних фахівців і знавців театрального діла, і треба лише належного зрозуміння та охоти започаткувати його, кому дійсно лежить на серці національна свідомість частини нашого народу, на еміґрації сущого. Безперечно, наведені вище і не згадані установи, організації, товариства та свідомі й ідейні громадяни чимало докладають зусиль і чимало присвячують часу, щоб рятувати душі добровільно охочих, новітніх яничарів, але водночас мусимо ствердити, що наслідки тієї жертвенної праці невистачальні.

Застрашаюче явище денаціоналізації, як старшого, так і наймолодшого покоління, нестримно поступає стомилевими кроками вперед. Тому мені часто спадає на думку, чи не поміг би тій акції, поруч вже існуючих і випробуваних засобів проти денаціоналізації, добре і розумно зорганізований Український Історично - Побутовий Театр? Наші вороги використали цей засіб з великим успіхом. По довшім розважуванні всіх за і проти, я набрав переконання, що так. Потреба чималих фондів на таку ціль явна і, мабуть, чи не є рішальною, відстрашаючою причиною зречення з такого корисного діла. Але, мені здається, що це не є оправдане, а дотеперішні невдалі спроби створення постійного, чинного українського театру ніяк не можуть служити прикладом до такої резиґнації. Причина невдачі криється, мабуть, в тому, що організатори його відразу ступили на невластивий шлях створення т. зв. модерного театру, а не чисто національного, історично - побутового. Чейже нікому не треба доказувати важливости рідного слова, що лунає зі сцени для всіх глядачів взагалі, не кажучи вже про молодь. Почуті слова і бачені образи нашої бувальщини, виведені в рідній мові і наглядно, глибоко западають в душі всіх, а зокрема молоді, незатерте враження залишають на все життя. І мені здається, що власне такий засіб був би найбільш успішним для збудження в молодих душах любови і конечного сантименту до не баченої ними нашої Батьківщини-України. Бо усі дотеперішні зусилля наших ідейних провідників, хоч і які конечні, без рідного театру, що великою мірою доповнював би їх, ніколи не будуть вистачальні і з часом навіть можуть зникнути. А що тоді? Театр же невмирущий і повсякчас світитиме провідною зорею для всіх в часі найбільшої темряви, спричиненої ворогами.

Тому вважаю, що вже крайня пора серйозно подумати над цією справою кому слід. А щодо необхідних фондів, то на таку ціль вони повинні знайтися і я переконаний, що знайдуться, лише треба рішучої постанови створити такий театр і непохитного бажання здобути ті фонди. Купують же наші товариства всякі халабуди, що надаються лише до збурення, а не до вжитку культурними установами. І не треба дивуватися, що наша молодь в більшості, ба навіть дехто з старшого громадянства, соромливо оминають їх. А кошти набуття тих об'єктів покриває громадянство, бо фундаторів або меценатів ми не маємо. Отже, коли знаходяться жертводавці на згадані об'єкти, то чому би їх забракло на створення і на підтримку рідного театру? Користь з того очевидна. Тож не гайнуймо часу, а візьмімося до створення українського, побутового театру, і напевно виправдаємо свій обов'язок політичного еміґранта супроти нашої Батьківщини більше, як здавалося б на перший погляд. Головна річ в тому, щоб нарешті визнати конечність створення такого театру і, не відкладаючи на довшу лету, взятися до здійснення цього корисного діла поки ще маємо відповідних фахівців, що могли б успішно попровадити той театр на належній висоті. Одначе, треба пам'ятати, що відразу, на початку ми не повинні ставити завеликих вимог, претендувати на театр, який дорівнював би театрові М. Садовського в Києві чи Українському Державному Театрові. Бо ж нічого в світі не постає досконалим і завершеним. Навіть у природі все народжується малим, кволим, а лише згодом прибирає сильну і викінчену форму.

Вкінці хочу зазначити, що порушена мною справа не є ніякою фантазією, випливом хворобливої уяви в усьому надто перечуленого й до того зарозумілого еміґранта, а є спостережене й стверджене не лише на власній особі, а взагалі на численних учасниках визвольних змагань в часі відродження української державности. А тому твердження декого, мовляв, у сьогоднішніх часах ані шароварами, ані викрутасами ніг держави не здобувається, на мою думку, не зовсім відповідає правді.

З совєтської преси

ПАЛАМАРЧУК ОБРАЗИВСЯ

У київській „Радянській Україні" з 16-го квітня ц. р. появилася така замітка:

„Міністер закордонних справ УРСР Л. Х. Паламарчук, який перебуває зараз у Ню Йорку на XV сесії Генеральної Асамблеї ОН, одержав запрошення посла СРСР у Канаді А. А. Арутюняна зробити поїздку як його особистий гість і відвідати пам'ятник і музей Т. Г. Шевченка в Палермо. З цією метою постійне представництво УРСР при ОН звернулось до канадійського консульства в Ню Йорку з просьбою видати візу для поїздки. Канадійське консульство спочатку виявило готовість видати візу для такої поїздки, але потім взяло свою обіцянку назад. Як стало відомо, міністерство закордонних справ Канади обумовило одержання візи згодою підкоритись обмежувальним умовам перебування в Канаді. Ці умови зводились до небажання канадійських органів влади надати міністрові можливість виїзду в інші міста. Очевидно для міністерства закордонних справ Канади могла бути, наприклад, небажаною поїздка Л. Х. Паламарчука в Палермо, що здавалось дуже логічним виявом ввічливости і глибокої поваги до пам'яті великого поета і сина України, особливо беручи до уваги святкування в усьому світі 100-річчя з дня його смерти. Зрозуміло, що встановлення обмежувальних умов для міністра закордонних справ УРСР не можна інакше розцінювати, як недружелюбний акт, вчинений на догоду тим групам в Канаді, які ведуть ворожу пропаганду проти України та її народу. Тому постійне представництво УРСР при ОН в Ню Йорку повідомило генеральне консульство Канади в Ню Йорку, що воно не може погодитися з прийняттям обмежувальних умов, продиктованих небажанням розвивати контакти з Україною і відкликає свою просьбу про надання візи Л. Х. Паламарчуку"

Отож, „українському міністрові" цим разом не повелося відбути ще одного пропаґандивного рейду, цим разом до пам'ятника Шевченкові, що його червона Москва подарувала „проґресистам" на знак своєї до них приязни.

„ЗА КРИШТАЛЕВУ ЧИСТОТУ РІЧОК"

Під таким поетичним заголовком вміщує „Радянська Україна (з 25-го березня ц. р.) статтю інж. Д. Носкова про хижацьке нищення лісів і отруєння річок та водоймищ т. зв. стічними водами. „Ось для прикладу — пише автор цієї статті, — містечко Васильків на Київщині. В центрі його розташувалися почорнілі від часу будівлі шкіряного заводу (гарбарні — ред.). Від заводу до річки Стугни тягнеться стічна канава. Цією канавою спроваджують до річки отруйні нечистоти. Вони потрапляють звідти до колгоспних ставків і отруюють воду, нищачи рибу та роблячи воду непридатною для вжитку. Під час повені Стугна виходить з берегів і широко розливається по лугах. Стічні води отруюють річку та її заплави на протязі кількох кілометрів.

Другий приклад. Станиславівський шкіряний завод щодня скидає у велику рибну річку Бистрицю коло двох тисяч кубічних метрів отруйних стоків.

Болехівський шкіряний завод на Станиславівщині перетворив річку Млинівку, яка пропливає через місто, на стічну канаву".

Куди ж дивиться державна санітарна інспекція? — питає інж. Носков.

Ярослав Зубаль

НА ПІДСЛУХАХ ТЕТЕРВАКА

На початку своєї лісницької кар'єри працював я в Рудницьких лісах. А що там при різнородних лісостанах було багато роботи, то добре склалося, що при мені був мій кузен Василь, пристрасний любитель природи і мисливий. Вдень і вночі перебував він серед природи, вивчаючи її секрети - таємниці.

... Ліс уже давно пробудився з зимового сну, все зазеленіло й віджило. Весна була в повному розквіті, цвіли пахучі конвалії і інше раннє квіття. На деревах розвивалося листя, і ніжні берізки, якими густо перетиканий наш ліс, пишалися ясно-зеленим кольором. Стояла тепла травнева погода.

Ми цілими днями перебували в лісі, наглядаючи, як вивозили готове виміряне й відцеховане дерево до копалень чи матеріялове та будівляне на сплав до Сяну. Це останнє сплавляли Сяном до Висли, а Вислою — до Данциґу. Кипіла робота при насадженні лісу, сотні дівчат працювали при культурах і в розсадниках під наглядом лісової служби.

У такий час донесли мені побережники, що тетерваки вже токують, що їх пісня лунає серед березових гаїв. Про цього королівського птаха я наслухався багато від свого попередника — лісничого Корасевича, великого мисливого й природознавця. А він мав що розповідати з свого життя і був майстром в оповіданні. Ми, молоді, слухали його залюбки.

Властивим центром токування тетерваків був сусідній масток Пржендзель, де переважали молодняки сосни з великою домішкою берези і з березовими гайками, що поросли на спалениськах з першої світової війни. Подібний характер лісів був і по нашій стороні в ревірі Коньчиці, а особливо на Студенці і в Комишевому (Сітав'яному) Лузі.

Рішаюся пожертвувати одну ніч, щоб зазнати безпосереднього чару лісової ночі. Кузен без надуми погоджується йти зі мною. Місце нашого призначення — за п'ять кілометрів від лісництва. Там є спеціяльна колиба для мисливців, з якої можна все довкола бачити. До цієї колиби тетерваки вже призвичаїлись.

Вже 10-та година ночі і ми збираємося в дорогу. Вдома нас відраджують, мовляв, у лісі можна стрінути злодіїв, чигунів. Та нас ніщо не спинає. Беремо грубий коц, бо ночі ще дуже холодні. Беремо рушницю та пістолю, хоч не думаємо їх вживати.

Ніч темна, але ми добре знаємо дороги й стежки. Ідемо поволі, бо часу маємо аж надто багато: нам треба бути на місці, поки зачне світати, біля 2-ої години. Простуємо краєм лісу, а далі густою сосновою культурою. Потім входимо у старий, високий ліс. Тут нічого не видно, і ми орієнтуємося горою на небі. Це — єдиний спосіб, щоб не заблудити. Довкола глибока тиша, ніщо не ворухнеться, лише часом перелетить над головою нічний птах, тихо й безшелесно. Десь здалеку чути крик сови, і ми мимохіть здригаємося. Та вдвійку відрадніше.

Виходимо на простору луку і переходимо через шлюзу на каналі. Стає дещо ясніше, це вже сходить місяць. Довкола нічого підозрілого не видно й не чути, ми самі серед глухого лісу. Що якийсь час пристаємо і наслухуємо. Стиха розмовляємо про всякі речі, а особливо про мисливство. Василь має добру пам'ять і може говорити цілими годинами. Вже певно північ, година духів, і ми поволі зближаємося до нашої цілі. Ми вже серед рідкої соснини, густо перетиканої березою. Це — ідеальне місце для тетервака. Якийсь час шукаємо нашої колиби, щоб відпочити і приготовитися до сприйняття вражень, які нас чекають.

Розміщуємося в колибі. Дошкуляє зимно, і ми користаємо з принесеного накриття. Злегка дрімаємо, але спати таки не можемо. Заховуємо цілковиту мовчанку: треба бути дуже обережним, бо птах незвичайно чуйний. Поволі минає час. Чекаємо аж зачне зоріти. Я маю добрий слух, а Василь зір, то ми разом не проґавимо нагоди. Але заходить питання, чи будемо мати щастя поглянути на цього величавого птаха.

Зачинає сіріти. На переломі ночі і дня треба добре напружувати слух. Наразі безоглядна тиша, ніде ніщо не ворухнеться. Та вже по кількох хвилинах чую ніби тихий свист, що переходить у шипіння. Цей звук неможливо ані описати, ані передати людським голосом. Ще кілька разів він повторюється і стихає. І тоді вже здалека чути неначе музику. Так, це грають тетерваки: це їхня пісня. Щось наче тихо і ніжно булькоче: ру-ту-люх, ру-ту-люх, ру-ту-люх! Ці звуки треба передавати дуже скоро й тихо, майже шепотом, вдаряючи кінцем язика по горішніх зубах. По довшій вправі можна відтворити щось подібне до голосу, який видають тетерваки - когути. Дещо нагадує цей голос булькотіння домашнього індика, але немає в ньому індичої поденервованости і злости. Голос тетервака мелодійний, тихенький і співно - лагідний.

Останки темряви розвіювалися і зникали, як плахти імли. Вже було певно по другій годині. Ми терпеливо чекали на ту хвилину, коли появиться чарівний птах. А може він взагалі не появиться?! Мисливство вимагає спокійного й терпеливого чекання та дещо посвяти. Отже, не вільно зражуватися і тратити надії.

Грання тетерваків продовжувалося з малими перервами, то вривалося, щоб за хвилину повторитися знову, то неначе зближалося. Я пильно придивлявся на всі боки, бо стіни нашої колиби були прозорі, зроблені з довгого, пов'язаного пруття. Мій супутник, що пильно вдивлявся в одне місце, торкнув мене рукою. Я напружував свій слабий зір, але не міг нічого побачити, крім окремо ростучого дерева на малій поляні. Аж по довшій хвилині побачив якусь темну пляму на гіллі. Це власне й був тетервак. Нараз він злетів на землю і почав завзяте токувати. Це робить когут звичайно на землі, лише со-

(Закінчення на стор. 4-й)

КЛЕНОВИЙ ЦВІТ

Весна ще сіра, не зелена,
Та вже нагрілася земля
І вибивсь перший цвіт
на клені,
Позолотив гнучке гілля.

Той цвіт тендітний —
не тривалий
Подме вітрець — і він спада,
Летить, немов пилок помалу,
На землю німбом осіда.

Від нього стежка золотіє
І лине сяєво в саду.
Здається, сонце крихти сіє,
Весни прикрашує ходу.

ВОЛ. ТКАЧЕНКО

Лорейн вшановує пам'ять Т. Шевченка

Заходами Відділу УККА в Лорейні, Лорейнська Громада свідсвяткувала соті роковини смерти Тараса Шевченка Величавим Концертом, з участю Хору Бандуристів під мистецьким проводом п. П. Потапенка.

Концерт відбувся 15-го квітня, в найбільшій залі Лорейну „Лорейн Гайскул Авдиторіюм".

Концерт почався американським гимном, який відспівала п. М. Галер (хорватка), при фортепіяновому супроводі ученика УМІ П. Пилипова. Відкрив концерт голова Відділу УККА д-р Ю. Сілецький.

В першій частині п. Грубік (дем.), голова Міської Ради зложив привіт від мейора міста і Міської Ради, а п. Поркolап, визначний респ. пол. діяч округи, привітав присутніх від посла до Конгресу ЗДА, п. Мошера.

Заст. голови Відділу УККА, д-р Р. Стеткевич виголосив святичну промову. По промові почалась мистецька частина концерту виступом хору бандуристів. У цьому виступі, артисти п. С. Чорний і П. О. Садовий відрецитували, на тлі історичних і народних пісень, виконаних хором — „Слово Тараса".

В другій частині концерту п. Квітка Салук з Клівленду продеклямувала з чуттям вірш Т. Шевченка: „Мені однаково", а хор відспівав пісні: „На смерть поета", „Вітер віє", „Чом дуб не зелений", „Сонце гріє", „Довго Кармелюк по світу ходив", „Дума про Нечая", „У перетику ходила", „Не хилися березонько" та Кантату, присвячену 50-им роковинам смерти Тараса Шевченка.

Концерт закінчився співом українського національного гимну.

На залі було 400 приявних, в тому поважна частина чужинців — представників американських політичних, громадських і виховних організацій та представників національних груп. На чолових місцях — парохи обох українських церков.

Порядку на залі додержувала добре зорганізована група дівчат, в українських національних костюмах.

Всі точки програми, крім виступу хору, були виконані англійською мовою.

Концерт був заздалегідь приготований відповідними пропагандивними заходами. У висліді цих заходів, в місцевій американській пресі появились статті на теми: „Поклін Тарасові Шевченкові", „Українські Бандуристи" і „Концерт в честь Тараса Шевченка". Крім того Екзекутива Відділу УККА видала одноднівку та програмки, які розповсюднювала разом з білетами перед концертом. Душею цих приготувань був референт зовнішзв'язків п. Ю. Любінецький. Декорації намалював артист-маляр Ю. Волянюк. За декорування сцени відповідала п. С. Лучковська, а за порядок на залі п. П. Беца. Заповідав в часі концертру п. інж. Ю. Клос.

Центральною точкою програми треба вважати святочну промову, бо ціллю концерту було — не лише віддати поклін світлій пам'яті Тараса Шевченка, але й запізнати чужинців з йоог особовістю та ідеями. І промовець виконав це завдання дуже добре. У кожного вважливого слухача промова мусіла викликати глибокий подив для здібности Тараса Шевченка збагнути найсуттєвішу рису усіх прагнень людської душі — прагнення до свободи.

На тлі промови постать Тараса Шевченка виростала у свідомості слухачів до розмірів Великана Духа, а в душі зроджувалось почуття глибокої пошани та вдячности за найбільшу цінність, яку Він залишив для нас — це ясний образ найвищої мети для українського народу. Сьогодні ідея свободи, яку видвигнув Тарас Шевченко поверх сто років тому назад, стала осередною проблемою цілого світу. Підтвердив це п.Порколап, який сказав, що „ Шевченко є символом боротьби за свободу для цілого людства, тому й недивно, що Конгрес ЗДА одноголосно погодився на будову Його пам'ятника у Вашингтоні".

В загальному концерт пройшов з повним успіхом.

Нова Екзекутива Відділу УККА зробила у своїй праці добрий початок. Але перед нею ще багато до зроблення, особливо в цьому році, який є присвячений сотим роковинам смерти Великого Пророка України. Не можна забувати, що тяжка відповідальність за громадське життя Лорейну припала цього року на руки людей, на яких громада довго ждала і яким вона передала на Загальних Зборах цю відповідальність з повним довір'ям. Тому треба сподіватись, що Лорейська Громада цей свій Провід у дальшій його праці вповні підтримає.

І. М.

ПОВІДОМЛЕННЯ
КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

На свому засіданні 28-го квітня Екзекутива постановила опублікувати ПЕРШИЙ СПИСОК УСІХ ЖЕРТВОДАВЦІВ, які зложили датки на Фонд Будови Пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

Перший список обійматиме всі датки, що вже вплинули до каси від самого початку, та, що вплинуть до 31-го травня 1961, без уваги на те, чи вони були надіслані місцевими комітетами або поодинокими жертводавцями.

На майбутнє Екзекутива має намір оголошувати список жертводавців квартально. Наступний список буде опублікований за станом 30 вересня 1961.

У першому і дальших списках крім поодиноких жертводавців будуть виказані теж і місцеві Комітети Пам'ятника Шевченкові з поданням зібраних датків на Фонд Пам'ятника.

Ми всі переконані, що оголошення першого списку буде великою заохотою для всіх українців в Америці, щоб негайно внесли свій даток, або зложили його на руки збірщиків місцевого Комітету, як що так ще не сталося.

Наш Клич: Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні, столиці Америки, має постати датками й пожертвами всіх українців, всіх українських установ та товариств, що існують і жиють серед американської громади!

Не сміє бути між нами живого українця й українки, української установи чи організації, що не зложили б свого датку на будову Пам'ятника Шевченкові!

Кожний повинен бути на списку жертводавців! То є вимога великого національного історичного діла!

Екзекутива звертається з проханням до всіх Мінцевих Комітетів, окремих збірщиків чи установ та організацій, щоб зібрані датки або письмові декларації надсилати до канцелярії Комітету Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку без дальшої затримки!

Щости Боже!

Shevchenko Memorial
Committee of America, Inc.
302-304 W. 13th Street
New York 14, N.Y.
КОМІТЕТ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ
Осип Лисогір, Екзекутивний директор.
Ярослав Падох, секретар.

Стемфорд, Конн., в поклоні Т. Шевченкові

Належно вшанувала місцева Українська Громада пам'ять нашого національного Генія Тараса Шевченка.

Тут бо, за ініціятивою активних одиниць та піддержкою місцевого пароха о. декана Стефана Хрепти влаштовано в церковній залі в неділю 19. березня концерт ,на який прибули особи із старої і нової генерації.

Імпрезу розпочато молитвою, а вслід за тим о. декан виголосив українською мовою вступне слово.

Церковний хор під управою п. Петра Кочанського гарно відспівав „Думи мої", „Заповіт", „Мово рідна" та інші пісні. — Довші доповіді про Тараса Шевченка і його творчість виголосив українською мовою отець Гузар, віце-ректор Стемфордської Семінарії, а англійською мовою проф. Йосиф Ликів.

Велике враження на присутніх зробили деклямації із нової генерації дівчат і хлопців, яких до цього підготовили дбайливо Сестри місіонарки Матері Божої. Концерт закінчив хор відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Організаторам та виконавцям цієї імпрези належиться признання за вложений їх труд, а слухачам за їх зрозуміння для вшанування пам'яті Того, якого творчість для Україннського Народу невмируща.

За Комітет Пам'яті Т. Г. Шевченка
Т. З.

Питсфілд, Масс., вшанував пам'ять Т. Шевченка

Питсфільська Громада при церкві св. І. Хрестителя зі всіма організаційними групами відсвяткувала століття з дня смерти Т. Шевченка, яке відбулося 13-го квітня в церковнім домі при укр. кат. церкві. Заля була виповнена місцевим громадянством. Радник Янович в доповіді на тему Шевченко в віках історії, говорив про велич генія Т. Шевченка в його багатосторонніх виявах поета, маляра, співака і передаванні читанням своїх творів. В програмі, під проводом п. Лаврової, віддеклямовано кілька поезій, і відспівано дві пісні „Думи мої, думи мої" і „Садок вишневий". На закінчення відспівано „Ще не вмерла Україна".

На святі вибрано комітет, який має зайнятися збіркою на пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні. Комітет 30-го квітня взявся до збірки, де зібрано $163. Збірка продовжується.

За Комітет І. Т.

Світова Виставка в Ню Йорку має дати $53 мільйони прибутків

Ню Йорк. Президент Корпорації Світової Виставки в Ню Йорку Роберт Мозес заявив, що фінанси ним очолюваної Корпорації є добрі, бо до липня ц. р. вона матиме $65 мільйонів на розбудову різних будівель, які мають бути на площі виставки, що є на флашінг Медов в Ню Йорку. Виставка відбудеться в 1964-1965 роках, вона має дати $53 мільйони чистого прибутку, який Корпорація передасть місту Ню Йорк на освітні цілі. Вже тепер підписали контракт про першу більшу імпрезу на цій Виставці, яка називається „Велитенська музична екстраваганція", і яка відбудеться в амфітеатрі, що має 8,200 місць з якого користали під час Світової Виставки в 1939-1940 років. Гадають, що імпрезу від відуватиме 200,000 осіб тижнево. Вона має коштувати коло $600,000.

Делеґати „Самопомочі" в Шикаґо на конвенції Американської Кооперації

Дир. Роман Мицик промовляє на конвенції Амер. Кооп. Ліґи в оточенні Президії.

Від десяти літ на терені Шикаґо з успіхом працює Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч". Вона нараховує 3,000 членів і має $2,500,000 майна. Завдяки наполегливій і, в великій мірі, безінтересовній праці старокрасвих кооператорів Кредитова Кооператива „Самопоміч" висунулася на передове місце нашого українського організованого життя в Шикаґо.

При своїм місцевім українськім значенню „Самопоміч" займає теж добре місце в системі загальноамериканської кооперації. Вона є членом Американської Кооперативної Ліґи, що має 20 тисяч кредитових кооператив своїми членами із 5 більйонами майна. В цій загальноамериканській сім'ї „Самопоміч" належить до першої сотні членів в стейті Іллиной і на пересічних 520 членів американських кредитових кооператив має понад три тисячі членів та в середньому десятикратно більший капітал від звичайної амер. кредитівки. Цей розвиток, — це заслуга наших старокрасвих кооператорів, що не жаліли ні часу ні труду, щоб створити сприятливі умовини для продовжування кооперативної справи в нових умовинах нашого поселення. Тут треба б згадати покійного вже інж. Іллю Семянчука, батька української кооперації в Шикаґо, і тих, що продовжали його діло і продовжають: дир. А. Артимовича, кол. дир. Промбанку у Львові Романа Мицика, проф. Павла Бабяка, дир. Омеляна Плешкевича, що від років є екзекутивним директором „Самопомочі", дир. Я. Войнаровського, дир. В. Попадюка, п. П. Ґулу і інших. „Самопоміч" не занедбуває ніякої нагоди, щоб увійти у зв'язки з кооперативами Америки, і наблизити нашу кооперацію до американської та здобути приятелів для України.

Такою нагодою була м. і. цьогорічна конвенція Американської Кооперативної Ліґи в Шикаґо, в днях 7—8 квітня.

Офіційними делеґатами „Самопомочі" були дир. Роман Мицик і дир. Омелян Плешкевич. Під час відкриття конвенції, український делеґат дир. Мицик мав почесну нагоду бути другим з черги промовцем. Він поінформував понад три з половиною тисяч делеґатів про стан і розвиток „Самопомочі", що стала першорядним фактором у системі українсього господарського життя українських поселенців в Шикаґо, коротко з'ясував розвиток і значення українського кооперативного руху в Україні, а вкінці, заторкаючи справи ідейного підложжя кооперативного руху, дир. Мицик заявив: „Ми, українці, з вдоволенням проповідуємо і практикуємо великі кооперативні ідеї, ті ідеї, за які мільйони гинули і продовжують гинути в концтаборах за залізною заслоною. І як іронічно на тлі цього виглядає членство Сов. Союзу в міжнародній кооперативній організації і участь Совєтів у міжнародних кооперативних з'їздах, тих саме Совєтів, де немає ніякої кооперативної організації".

(М. Сем)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Конвенція Українсько-Американської Фундації** відбудеться в неділю, дня 14-го травня ц. р. в залі Українського Народного Дому при 140 Другій Евню у Ню Йорку. Під час Конвенції, яка почнеться о 2-ій годині, виступлять з доповідями Каленик Лисюк, голова Фундації, Маркіян Чорнокосинський і професор Іван Цапко з Бразилії — члени Ради Фундації, проф. Леонід Вачинський, директор Пластового Музею в Клівленді і проф. Яків Зозуля від Українського Технічного Інституту в Ню Йорку.

● **Велика наукова праця відомого українського археолога проф. д-ра Ярослава Пастернака** вийшла друком у Торонті заходами окремого громадського комітету, очолюваного проф. Зеленим. Книга нараховує 728 сторінок з 329 ілюстраціями, і крім того 18 двосторінкових карт - вклейок та 4 кольорові таблиці. Заклик комітету в справі продовження надсилання передплати до кінця травня, яка виноситиме 13.50, буде надрукований найближчими днями.

● **Святочний концерт для вшанування пам'яті Тараса Шевченка** відбувся у Коговз, Н. Й., в неділю, дня 23-го квітня ц. р., з доповідями інж. Романа Галькевича і проф. Мирона Ткача та з багатою мистецькою програмою. В Коговзі діє теж активно очолюваний о. д-ром П. Івахович громадський комітет для переведення збірки на будову пам'ятника Шевченкові. Допис про вище згаданий концерт і працю комітету буде надрукований в одному з дальших чисел „Свободи".

● **В неділю, дня 1-го травня** ц. р., для протиставлення першотравневим комуністичним демонстраціям відбулася в Ютиці, Н. Й., релігійна манифестація влаштована місцевими католицькими церквами. В цьогорічній манифестації брали участь теж українці парафіяни церкви св. Володимира Великого, що її парохом є Вч. о. Богдан Смик. Під час походу вулицями міста грала українська дута оркестра під проводом Миколи Кожухара. Ширший допис із цієї манифестації, надісланий Володимиром Запаранюком, буде надрукований згодом.

● **Літературно - Мистецький Клюб у Филаделфії** влаштовує в суботу, дня 13-го травня ц. р., о год. 7.30 веч., в домівці СУА при 909 Норт Френклін Стріт доповідь Бориса Ржепецького п. н. „Подорож до Вінніпеґу". Доповідь буде ілюстрована фотографіями.

Український Літературно-Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 12-го травня ц. р., відбудеться авторський вечір Мирослави Ласовської, під час якого авторка прочитає фрагмент з роману „Дим", одну дію драми з життя гетьмана Мазепи „Світла тінь" і свої новелі. Початок о год. 8-ій веч.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ІІ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та ІІ видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 24.

Т-во „Українська Єдність" Ню Йорк	$ 15.00
Самопоміч Кредитова Кооператива, Шикаґо	10.00
І. Одежинський, Фила.	10.00
О. Серединський, Лісле	6.00
З. Пеляк, Шикаґо	4.00
С. Кальмук, Торонто	4.00
В. Вязівський, Ню Йорк	3.00
Інж. В. Качор, Филаделфія	3.00
В. Паньків, Лаврелтон	3.00
М. Скрабоніа, Потакет	3.00
М. Кучнер, І. Бранєвік	3.00
О. Голинський, Нюарк	3.00
М. Макар, Парма	3.00
Г. Сенів, Шикаґо	3.00
М. Сомкайло, Бронкс	3.00
С. Патен, Мілвілл	3.00
І. Солтівський, Елизабет	3.00
В. Ковальчук, Ню Гейвен	3.00
Н. Н., Джерзі Сити	2.40
М. Гринішак, Елизабет	2.00
М. Лисий, Клівленд	2.00
Р. Чучкевич, Клівленд	2.00
Б. Гайдук, Шикаґо	2.00
Д-р П. Моцюк, Джолієт	2.00
І. Рубич, Сиракюз	2.00
М. Романчук, Стайвесант	2.00
Н. Глюх, Річмонд Гіл	2.00
М. Пучковський, Шикаґо	2.00
Н. Миколишин, Рольфтон	2.00
В. Еваціла, Неквегонінг	2.00
І. Городник, Сумміт	2.00
П. Кісіль, Джемейка Плейн	2.00
М. Гупайло, Левістон	2.00
О. Штогрин, Филаделфія	2.00
М. Голінко, Трентон	2.00
М. Хитра, Елизабет	2.00
І. Кальмук, Торонто	2.00
Н. Хомик, Флінт	1.00
А. Кулинич, Йонкерс	1.00
М. Стрілецька, Монтреал	1.00
В. Гоц, С. Лейк Ситі	1.00
Ф. Подоба, Нюарк	1.00
А. Зборик, Шикаґо	1.00
С. Мриґлод, Нюарк	1.00
А. Тимошук, Бріджпорт	1.00
Г. Візнюк, Трой	1.00
М. Козарійчук, Шикаґо	1.00
О. Юр, Филаделфія	1.00
І. Підперигора, Дітройт	1.00
М. Середич, Тонаванда	1.00
І. Ілемський, Ірвінґтон	1.00
В. Черевко, Йонкерс	1.00
В. Гермак, Сафери	1.00
П. Зелісько, Шикаґо	1.00
Н. Кішеня, Ґалена	1.00
М. Єльницків, Ню Йорк	1.00
О. Пупко, Бостон	1.00
В. Романовський, Балтімор	1.00
І. Урбан, Вотервліт	1.00
М. Воробець, Шикаґо	1.00
Й. Заволюк, Бруклин	1.00
С. Мазурик, Гемтремк	1.00
Н. Люлюк, Шикаґо	1.00
Л. Тертучний, Форд Ситі	1.00
Ю. Шеремета, Томастон	1.00
М. Гриценко, Еверетт	1.00
С. Пилипенко, Филаделфія	1.00
о. Й. Чумак, Гартфорд	1.00
Д. Микита, Лорейн	1.00
М. Гумен, Джерзі Ситі	1.00
С. Дребіт, Сейлем	1.00
М. Адамчук, Мілвокі	1.00
О. Войтків, Ню Йорк	1.00
В. Грибик, Вілімансет	1.00
І. Кульчицький, Дітройт	1.00
І. Забитовський, Ню Брітейн	1.00
П. Ільчук, Тейлор	1.00
Т. Матвіїв, Ню Йорк	1.00
О. Пендаківський, Бріджпорт	1.00
С. Хомин, Боффало	1.00
М. Пушкар, Ню Гейвен	1.00
І. Дубіцький, Шикаґо	1.00
В. Паращак, Ст. Луїс	1.00
М. Зінченко, Форт Вейн	1.00
М. Мартинишин, Йонґставн	1.00
Д-р І. Ясінчук, Фенікс	1.00
В. Дзьоба, Кенмор	1.00
А. Загрибельний, Пасейк	1.00
Н. Гнатів, Флоренс	1.00
І. Мадзік, Сеймор	1.00
Д-р В. Петришин, Монтклер	1.00
С. Мацькевич, Шикаґо	1.00
М. Павлуцький, Пенфілд	1.00
Н. Цаленицький, Ірвінґтон	1.00
М. Данко, Н. Берґен	1.00
А. Терлшаковець, Ню Йорк	1.00
А. Дворчин, Дітройт	1.00
М. Коваль, Шикаґо	1.00
В. Решетилович, Дітройт	1.00
В. Ремптер, Ірвінґтон	1.00
В. Репета, Ірвінґтон	1.00
Н. Хачевський, Ірвінґтон	1.00
П. Псюк, Рачестер	1.00
М. Гук, Ст. Пол	1.00
В. Гринів, Ню Йорк	1.00
І. Грицишин, Шикаґо	1.00
Ю. Пеняк, Шикаґо	1.00
А. Ляхович, Шикаґо	1.00
М. Децик, Питсбурґ	1.00
П. Роніцький, Стемфорд	1.00
Е. Турецький, Берклей	1.00
І. Оберишин, Кю Гарденс	1.00
Н. Криса, Ню Йорк	1.00
І. Жмудський, Фоксборо	1.00
Ц. Дідиловський, Гілсайд	1.00
І. Попович, Клівленд	1.00
М. Цьок, Лінден	1.00
О. Пелех, Клівленд	1.00
А. Левицький, Торонто	1.00
К. Білон, Карнеґі	1.00
Й. Гаріцький, Бруклин	1.00
М. Галановський, Кліфтон	1.00
П. Бібель, Белфорд	1.00
М. Горбач, Ірвінґтон	1.00
С. Грозьо, Нантікок	1.00
С. Лібович, Ню Йорк	1.00
Л. Бурій, Торонто	1.00
О. Будай, Филаделфія	1.00
О. Врувлівський, Шикаґо	1.00
Т. Зборовський, Ню Брітейн	1.00
Е. Затонський, Филаделфія	1.00
Г. Гуцол, Гартфорд	1.00
М. Іваськів, Ню Брітейн	1.00
А. Ясінький І. Гартфорд	1.00
Я. Харитон, Ню Йорк	1.00
І. Модровський, Ірвінґтон	1.00
І. Баранович, Рачестер	1.00
Д. Давидович, Парма	1.00
С. Дулька, Дітройт	1.00
Б. Фостяк, Дж. Гайтс	1.00
В. Криса, Лейквуд	1.00
С. Поперехяк, Филаделфія	1.00
Д. Цукол, Торонто	1.00
І. Яворський, Ірвінґтон	1.00
Л. Крізар, Бронкс	1.00
Д-р Б. Недільський, Ліма	1.00
Т. Гаргай, Пасейк	1.00
М. Стегницький, Ріджфілд	1.00
З. Верига, Торонто	1.00
А. Залевська, Фляшінг	1.00
Ю. Луценко, Бруклин	1.00
В. Вітошинський, Мілвіл	1.00
Б. Івасишин, Арнолд	1.00
А. Лесіов, Фенікс	1.00
Разом	$ 240.40
Раніше проголошено	$ 5,999.05
Разом	$ 6,239.45

НА ПІДСЛУХАХ ТЕТЕРВАКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

няшними ранками токує він на дереві. Прегарні пера біля його хвоста вигнені були на дві сторони в формі ліри. (Від цього й латинська його назва „Лірурус тетрікс"). Ми намагалися розглянути чудового птаха, але кущі засланяли нам вид. Може тетервак завважив якийсь рух, а може з іншої причини він пурхнув і відлетів. Треба сказати, що під час токування тратить він свою чуйність і стає немов глухий і сліпий. І це власне допомагає мисливцям його вполювати, бо інакше майже неможливо було б його підійти.

Ми пережили незабутні хвилини, підглядаючи тетервака, що є дійсно одною з найбільших прикрас наших лісів. Ми не жалували недоспаної ночі і всіх трудів, бо все це нам оплатилося. Ми навіть не пробували стріляти, бо не мали жадних убивчих намірів, а також не знали, чи можна це робити, бо, як я вже згадував, це були початки моєї лісницької кар'єри.

Вертаючися додому, ми повними грудьми вдихали свіже, життєдайне лісове повітря, насичене ароматом сосни, що особливо добре дається відчути весною при розквіті природи. Йшли ми осяяні сонцем, свіжі і молодечі. Десь зникли втома і сонливість. Ішли мовчки, обтяжені повнотою вражень, бо краса і чар лісу були такі великі, що людська мова заслаба, щоб їх описати. Такі моменти трапляються рідко в житті, і нам не довелося пізніше чогось подібного пережити.

Появився 30-ий том Збірника Філологічної Секції НТШ

Филаделфія. — Заходом Осередку Праці НТШ у Филаделфії появився новий том 171-ший з черги, Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка, за редакцією Вол. Дорошенка й Гр. Лужницького. Цей том Записок є 30-тим з черги Збірником Філологічної Секції і на зміст його складаються розвідки:: Вол. Дорошенко „Бібліотека НТШ у Львові", д-р В. Ящун „Судова розправа Гедеона Балабана" і Гр. Лужницький „Історія Українського Театру", I. частина, Стара Доба. Цей 200-сторінковий 171-ий том Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка (у виданні НТШ в ЗДА кн. 6), надруковано завдяки пожертвам филаделфійських громадян і установ.

Танковий реситаль Оленки Ґердан в Ню Йорку

В неділю 30-го квітня відбувся танковий реситаль Оленки Ґердан, на який прибула численна публіка. Танки її основані на народних та історичних мотивах. Із запалом вона старалася передати в українських танках живий темперамент і мелянхолію української вдачі. Публіка щиро оплескувала Оленку Ґердан, яка одержала чудові китиці квітів. Поміж виступами її поодиноких точок чарівно співала оперова співачка Марта Кокольська при акомпаньяменті Галі Клим, а молодий Ю. Ласовський при акомпаньяменті Е. Чапельської представив себе публіці талановитим і многонадійним скрипаком.

До різнородности вечора Оленки Ґердан причинилися також акомпаньямент і гра проф. Б. Базалі і реферат маляра В. Ласовського про історію балету.

Л. Микуленко була конферансьє, яка уміло відчитала лірично настроєві поезії Оленки Ґердан.

Маляр А. Малюца, сказав пару теплих слів про нашу танцюристку. М. А.

Сенатор Фулбрайт проти занадто частого переміщування амбасадорів

Вашинґтон. — Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ сенатор-демократ Дж. В. Фулбрайт гостро виступив проти державного департаменту за те, що він за часто переносить із місця на місце фахових амбасадорів. Він назвав таку персональну політику державного департаменту „ідіотичною", бо вона не дає можливости амбасадорам добре запізнатися з місцевими обставинами в даних країнах, переносячи їх пересічно що два роки на нові становища, де треба знову вивчати нові умовини. Сенатор Фулбрайт говорив з приводу затвердження номінацій Філіпа В. Бонсала на амбасадора в Марокко і Волворта Барбора на амбасадора в Ізраїлі. Фулбрайт не мав нічого проти цих номінацій, які затвердила Комісія Закордонних Справ, тільки виступив проти методи зачастого перешування дипломатів.

Кеннеді проти бльоку прихильників протекціонізму в Конґресі

Вашинґтон. — Закон про взаємну торгівлю ЗДА з заприязненими закордонними державами є важний до 30-го червня 1962-го року, але президент Кеннеді вже тепер робить заходи, щоб Конґрес його продовжив, бо той закон є одним із способів приязного відношення закордонних країн до ЗДА. В Конґресі є група конґресменів та сенаторів, яка є прихильниками протекціонізму, це значить, яка хотіла б якнайбільше обмежити імпорт закордонних товарів, щоб підтримати домашні галузі промислу. Щоб вибити зброю з рук тих членів Конґресу, Президент оголосив, що Уряд цивільної і оборонної мобілізації може на випадок потреби рекомендувати квоти на деякі товари, що їх привозиться до ЗДА. З урядових кол вияснили, що уряд вестиме переговори з чужими державами в справі обмеження імпорту до ЗДА деяких товарів. Американський текстильний промисл нарікає, що не може витримати конкуренції із текстильними товарами, які привозять до ЗДА з Пакістану, Кореї, Індії та Японії. Поки що представники текстильної промисловости вдоволені з обіцянок уряду, але ще не є відомо, чи Уряд цивільної і оборонної мобілізації запропонує, з огляду на безпеку ЗДА, обмежити імпорт текстильних товарів до ЗДА.

Айзенгавер забиратиме голос в політичних проблемах

Ню Йорк. — Експрезидент Айзенгавер вмістив першу статтю в тижневику „Сатердей Івнінґ Пост", в якій заповідає, що час від часу забиратиме голос в тих справах, які заторкують справу американського народу. Це перший журналістичний виступ Айзенгавера, який заповів, що частіше друкуватиме статті в цьому тижневику. В цій першій статті попередній президент заявив, що він був би кандидував втретє на президента ЗДА, якби цього не заборонювала 22-го поправка до конституції, і як би він був наперед знав, що віце-президент Ричард М. Ніксон програє вибори. Айзенгавер заявив, що добро народу вимагає того, щоб досвідчені в політичних справах громадяни висловлювали свої погляди на важливі для країни проблеми і тому він повинен це робити в часописних статтях та в пресових конференціях. Айзенгавер виявив, що думка писати статті зродилася в нього тоді, коли він після інавґурації у Вашинґтоні нового президента Кеннеді їхав на фарму в Ґеттисбурґу, Па. Треба використовувати „минулий досвід для майбутнього", — твердить експрезидент.

Директор бюджету передбачає більший дефіцит, ні ж заплянував Кеннеді

Вашинґтон. — Директор бюджету Дейвід Е. Белл, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, заявив, що його обрахунки виказують, що у фінансовому році, який зачинається 1-го липня ц. р., дефіцит у федеральному бюджеті буде більший як $2,800 000,000 як це плянував президент Кеннеді в своєму бюджетовому зверненні. Директор Белл казав, що на висоту бюджету мають вплив різні чинники, яких годі тепер докладно оцінити, але й так можна вже тепер передбачити, що дефіцит в бюджеті на 1962-ий рік збільшиться на більйон долярів, значить, що недобір виноситиме $3,800-000,000. В Конґресі ухвалюють збільшувати федеральні видатки, і це причиняється до зросту федерального дефіциту, бо одночасно не збільшується податків. Директор Белл заявив, що він є проти зменшування податків, бо це ще збільшило б дефіцит федеральної скарбниці. Тому Белл просить продовжити ті всі податки, важність яких кінчається в цьому році.

Короткі Вістки

● **Англійський прем'єр Геролд Мекміллен** заявив в палаті громад, що засуджений в минулому тижні на 42 роки в'язниці колишній дипломат Джордж Блейк не брав грошей за свою шпигунську роботу в користь Совєтів, ані не був членом комуністичної партії. Він зручно скривав свої комуністичні переконання. Англійські газети твердять, що Блейк, видавши большевикам листу англійських розвідчиків за залізною завісою, спричинив між іншим арештування двох англійців в Східньому Берліні.

● **Нюйоркський губернатор Рокефеллер** намовляє сенатора республіканця Джекоба К. Джевіта, щоб він старався про кандидатуру на посадника міста Ню Йорку, яке то становище тепер займає демократ Роберт Ваґнер. Але Джевітс заявив, що він не хоче покидати сенаторського становища.

● **Президент Кеннеді** погодився відвідати Тунісію, але досі ще не устійнили дати, коли це мало б статися. Це запрошення передав Президентові ЗДА туніський президент Бурбіба під час візити в Білому Домі.

● **Голова Палатної Комісії Способів і Засобів** конґресмен Вілбур Д. Міллс заявив, що ним очолювана комісія почне переслухання в справі урядового законопроєкту в справі медичної допомоги емеритам в червні або липні ц. р.

Ігор Лисий

СЕРЕД СНІГІВ ШВАЙЦАРІЇ

(З подорожнього записника)

З багатьох швайцарських зимових ресортів неперевершеним у красі є Ґрюнденвальд. Знаходиться він в замкненій долині, оточений такими колосами, як Юнґфрав (висота 4,138 м.), Шрекгорн (4,078 м.), Веттергорн (3,701 м) і Фінстергорн (4,278 м.).

Сам Ґрюнденвальд знаходиться на висоті 1,034 метри і вкінці лютого був залитий весняним сонцем з температурою на ньому 70° Фаренгайта. Спеціяльний потяг підносить лищетарів аж до Юнґфрав йох з багатьма зупинками по дорозі. Нарівні двох кілометрів зникають дерева і відкриваються засипані снігом терени. Коли лещетар підніметься до льодовика Айґеру — перед ним відкриваються ген далекі, снігом вкриті з'їзди, а під ним у далині пливуть хмари, крізь які треба переїхати, щоб дістатись вдолину.

Незалежно від кількости лещетарів, цей терен ніколи не буває заповнений, бо навіть, коли б збільшити скількість людей на з'їздах стократно, терен виглядав би порожній. Більшість лещетарів з'їжджає в долину групами з швайцарським провідником. Справжню приємність має лещетар з відважною душею і компасом. Він може вибирати сам свою дорогу по неторкнутому снігу. Без сумніву, така самостійна акція лещетаря зв'язана з небезпеками і, колиб, наприклад, лещетар скрутив ногу, то він міг би залишитися аж до наступного літа на з'їзді, де його залишки підберуть літні альпіністи.

Погода в Альпах дуже змінлива і раптові сніговії, які тривають від 1 до 5 годин, налітають несподівано. Під час нашого перебування в Ґрюндельвальді, ми були захоплені двічі такими штормами, на щастя недалеко лісової смуги. Місцеві лещетарі перестерігали нас, що у випадку таких штормів, треба мерщій пробиратись до смуги лісу і там пережидати лихо. Снігових рятівничих стеж добре відомих американським лещетарям, в Швайцарії немає. Річ у тому, що навіть ціла швайцарська армія не змогла б патрулювати самих лише з'їздів Ґрюнденвальду. Тож кожний лещетар мусить надіятись лише на себе, і тому лещетарство трактують тут з відповідною повагою. Під час нашого перебування в цій місцевості, було менше нещасливих випадків, аніж на лагідних горбах американського Поканосу.

Надзвичайно ризиковним є перегоновий з'їзд від Альпінґену до Занд, який покриває дві милі тяжкого лещетарського терену стрімким спадом на 2,200 стіп. Тут відбуваються змагання за золоту і срібну чаші. Відбути цей з'їзд забрало в мене 6.8 хвилини.

Швайцарці надзвичайно привітливі люди і століття контакту з туристами виплекало в них винняткову услужливість.

З сумом залишали ми Швайцарію, дивлячись на радісні обличчя щасливців, що їхали назустріч нам потягами.

За 12 годин ми були на батьківщині ренесансу, у Фльоренції.

Кастро депортує 300 священиків і черниць

Маямі, Флорида. — Кубинське радіо повідомило, що 300 католицьких священиків і монахинь покидає Кубу згідно з зарядженням прем'єра Кастра, який у першотравневій промові заявив, що всі некубинські священики мусять залишити Кубу. Не є відомо, скільки між числом 300 є священиків, а скільки монахинь. Відомо, що на Кубі було коло 800 некубинських священиків, між ними три четверті були еспанці. Кастро кілька разів твердив, що всі священики еспанського походження є „аґентами генерала Франка і нюйоркського кардинала Френсіса Спеллмана". Кастро називає цих же священиків „еспанськими фашистами і фалянґістами". Кастро явно заявив, що слово „священик" є „нестерпне" для народу. Священики не-кубинці масово пакуються і виїжджають із Куби. Недавно там заарештовано 5-ох еспанських священиків. Кастро називав публічно священиків „негідниками".

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 14-го ТРАВНЯ 1961 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Укр. Січ, Відд. 182, о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Правос. церкви, 45-47 Hope Ave. Пасейк, Н. Дж. — М. Філь, секр.

Посмертні згадки

Михаїл БАРШОВСЬКИЙ, член Відд. 383 УНСоюзу в Бриджпорті, Па., упокоївся в Бозі в дні 30-го квітня 1961 року. До УНСоюзу Покійний вступив 1940 р. Прожив 69 років. Народився у селі Устрянова, пов. Ліско. Полишив у смутку брата Ілька. Похорон відбувся 3-го травня 1961 року, до української кат. церкви, а опісля на парафіяльний цвинтар. — Вічна Йому Пам'ять! І. Ґрозінський, секр.

Марія БАРШОВСЬКА — членка 383 Відділу УНСоюзу в Бріджпорті, Па., померла, по короткій недузі в дні 3-го травня 1961 р., на 58-му році життя. Покійна народилася в селі Устрянова, пов. Ліско. Полишила чоловіка Ілька та двох синів. Похорон відбувся 7-го травня 1961 р. до української кат. церкви св. ап. Петра і Павла, а опісля на цвинтар св. ап. Петра і Павла. — Вічна Їй Пам'ять. І. Ґрозінський, секр.

Надія СТАХРОВСЬКА — довголітня членка 399 Відділу УНСоюзу, Т-ва „Леви" в Шикаґо, Ілл., померла дня 25-го квітня 1961 р. Покійна народилася в Пінську, Україна. Прожила 59 років. Полишила у великому смутку доньку В. Цурковську та сина, знаного спортсмена Дмитра Стахровського. Похорони відбулися дня 28-го квітня 1961 року в Шикаґо. Покійну поховано на цвинтарі Елмвуд. — Вічна Їй Пам'ять! І. К., секр.

Юрко КЛИМИШИН — член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 5 УНСоюзу в Асторії, Л. Ай., помер у лікарні, по тяжкій недузі в дні 20-го квітня 1961 року, на 36-му році життя. Покійний народився в Асторії. Полишив у смутку дружину і троє дітей, батька і матір, дві сестри і брата, які всі є членами УНСоюзу. Батько його А. Климишин був основником 5-го Відділу УНСоюзу. Покійного поховано на цвинтарі св. Михаїла в Асторії. — Вічна Йому Пам'ять! Управа

Іван ТКАЧ — довголітній член Т-ва ім. Дм. Вітовського, Від. 268 УНСоюзу у Франкфорді, Па., помер в дні 15-го квітня 1961 р., на 67-му році життя. Покійний народився в с. Слобода Золота, пов. Бережани. Осиротив дружину Анну в Краю, синів Петра та Володимира, як також сина Стефана в Краю, невістку та 2 внуків. Похорон відбувся в дні 19-го квітня 1961 р., з пох. заведення до церкви св. свщ. Йосафата в Франкфорді, а звідси на цвинтар на Факс Чейсі. — В. Й. П.! О. Барилка, секр.

ТАРЗАН, ч. 4644. Бій на життя і смерть!

Напруження зростало. Тарзан швидко витягнув із піхви ніж і низько схилився...

А Померой зближався до одного із найбільше диких конфліктів... Боротьби на життя і смерть!

Обидва вороги обходили себе, нападали на себе і оборонялися, і знов обходили себе... Кождий чекав на те, щоб противник зробив фатальну помилку!